

AMANDA PALMER

THE
ART of ASKING

*Durf te vragen en
verrijk je leven*

*Met een voorwoord van
BRENÉ BROWN*

Over het boek

‘Amanda heeft een directe connectie met haar publiek – een levenslijn voor hen en haar, de onderlinge afhankelijkheid waar alle ware artiesten zich aan overgeven... Ze is in staat om alles te doen, maar niet in staat om iets anders dan de waarheid te vertellen.’ – BONO

Als er iemand is die weet hoe je om dingen moet vragen is het rockster, crowdfundpioneer en TED-spreker Amanda Palmer. Als levend standbeeld in een trouwjurk vroeg ze duizenden voorbijgangers om hun geld, en als artiest vroeg ze haar publiek om ondersteuning tijdens het crowdsurfen (en een slaapplaats tijdens tournees). Toen ze haar platenlabel verliet vroeg ze haar fans om te helpen een nieuw album te maken, wat resulteerde in het succesvolste Kickstarter-project voor muziek ooit. Gaandeweg komt ze er echter achter dat er ook zaken zijn waar ze níét om kan vragen, en dat ze hierin niet alleen staat. Veel mensen zijn bang om om hulp te vragen, en het kan hun leven en relaties verlammen. Amanda onderzoekt wat die obstakels zijn en ontdekt de emotionele, filosofische en praktische kanten van de kunst van het vragen. Dit boek zal je een nieuwe kijk geven op vragen, geven, kunst en liefde.

Over de auteur

AMANDA PALMER is een wereldberoemde zangeres, songwriter, componiste, activiste en blogger die bekendheid verwierf als de helft van het internationaal geprezen punk-cabaretduo The Dresden Dolls. Ze is verbonden aan het Berkman Center for Internet & Society aan Harvard University, en is getrouwd met auteur Neil Gaiman.

Bezoek www.levboeken.nl voor informatie over al onze boeken.
Volg @Levboeken op Twitter en bezoek onze
Facebook-pagina: www.facebook.com/Levboeken.

AMANDA PALMER

DE
KUNST VAN HET VRAGEN

Oorspronkelijke titel

The Art of Asking

© 2014 by Amanda Palmer

Vertaling

Marike Groot en Sander Brink, GrootenBrink Vertalingen

Omslagbeeld

Allan Amato

Omslagontwerp

Pinta Grafische Producties

© 2015 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Amsterdam

ISBN 978 94 005 0623 7

NUR 770

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Dit boek is opgedragen aan mijn Mutti, die me, door haar liefde,
als eerste leerde hoe ik ergens om moest vragen.

Voorwoord

door Brené Brown

Een jaar of tien geleden trad Amanda in Boston op straat op als menselijk standbeeld; een standbeeld van een tweeënhalve meter lange bruid met een witgeschminkt gezicht, om precies te zijn. Van een afstandje had je kunnen toekijken hoe een voorbijganger bleef staan om wat geld in de hoed te gooien die voor haar lag en daarna glimlachte als Amanda die persoon liefdevol in de ogen keek en een bloem uit haar boeket overhandigde. Mij zou je niet zo gemakkelijk hebben opgemerkt. Ik zou de persoon zijn geweest die met een zo groot mogelijke boog om het menselijke standbeeld heen liep. Niet dat ik geen geld in de hoeden van straatartiesten gooi; dat doe ik wel. Ik blijf alleen het liefst op veilige afstand om dan, zo onopvallend mogelijk, mijn geld te geven en me weer zo snel mogelijk terug te trekken in de anonimiteit. Ik zou mijn uiterste best hebben gedaan om te voorkomen dat ik oogcontact maakte met een standbeeld. Ik wilde geen bloem; ik wilde onopgemerkt blijven.

Van een afstandje gezien hebben Amanda Palmer en ik niets met elkaar gemeen. Terwijl zij aan het crowdsurfen is in Berlijn, met niets anders aan haar lijf dan haar rode ukelele om haar nek en een paar legerkistjes aan haar voeten, of plannen aan het smeden is om de muziekindustrie omver te werpen, ben ik waarschijnlijk aan het car-

poolen, of gegevens aan het verzamelen, of, als het zondag is, zit ik misschien zelfs wel in de kerk.

Maar dit boek gaat niet over mensen bekijken vanaf een veilige afstand; die verleidelijke plek waar de meesten van ons wonen, zich verstoppen en naartoe rennen omdat we denken dat daar emotionele veiligheid te vinden is. *De kunst van het vragen* is een boek over het bevorderen van vertrouwen en het zo dicht mogelijk bij liefde komen, bij kwetsbaarheid en verbondenheid. Onbehaaglijk dichtbij. Gevaarlijk dichtbij. Prachtig dichtbij. En onbehaaglijk dichtbij is precies waar we moeten zijn als we deze cultuur van schaarsheid en fundamenteel wantrouwen willen omvormen.

Afstand is een leugenaar. Hij vervormt de manier waarop we onszelf zien en de manier waarop we elkaar begrijpen. Er zijn maar weinig schrijvers die ons die realiteit zo goed kunnen laten zien als Amanda. Haar leven en haar carrière zijn een onderzoek naar intimiteit en verbondenheid geweest. Haar laboratorium is haar liefdesrelatie met haar kunst, haar gemeenschap en de mensen met wie ze haar leven deelt.

Ik heb het grootste deel van mijn leven geprobeerd een veilige afstand te scheppen tussen mezelf en alles wat onzeker voelde, en iedereen die me zou kunnen kwetsen. Maar net als Amanda heb ik geleerd dat de beste manier om licht in de duisternis te vinden niet mensen wegduwen is, maar juist recht op hen afgaan.

Eigenlijk blijken Amanda en ik helemaal niet zo verschillend te zijn. Niet als je van dichtbij kijkt; wat uiteindelijk de enige manier van kijken is die er echt toe doet als het om verbondenheid gaat.

Gezin, onderzoek, de kerk: dat zijn de plekken waar ik me helemaal in kan verliezen en waarmee ik me verbonden voel. Dat zijn de plekken waar ik naartoe ga als ik iets nodig heb van de gemeenschap: liefde, verbondenheid en geloof. En nu, als ik nu bezorgd ben of bang of als ik iets nodig heb van mijn gemeenschappen, dan vraag ik erom, en dat komt door Amanda. Ik ben er niet heel goed in, maar ik doe het wel. En weet je wat ik het allermooist vind aan Amanda? Haar eerlijkheid. Ze is zelf ook niet altijd zo geweldig in vragen. Ze heeft er net zoveel

moeite mee als wij allemaal. En juist in haar verhalen over dat ze er moeite mee heeft om zich te laten zien en zich kwetsbaar te tonen, zie ik mezelf, mijn gevecht en onze gemeenschappelijke menselijkheid het duidelijkst.

Dit boek is een geschenk dat ons wordt aangeboden door een ongeremde artieste, een moedige vernieuwer, een onvermoeibare onruststoker; een vrouw die de fijn afgestemde en zwaarbevochten kunst heeft geleerd om in die delen van ons mens-zijn te kijken die we het hardst nodig hebben om gezien te worden. Pak die bloem aan.

‘Wie heeft er een tampon voor me? Ik ben net ongesteld geworden,’ roep ik zomaar luidkeels naar niemand in het bijzonder in een damestoilet van een restaurant in San Francisco, of in een gemengde kleedkamer op een muziekfestival in Praag, of naar de nietsvermoedende gasten in de keuken op een feestje in Sydney, München of Cincinnati.

Steevast heb ik over de hele wereld vrouwen met hun handen in rugzakken en handtasjes zien en horen rommelen, tot het triomfantelijke moment waarop een vreemde er met een vriendelijke glimlach een opvist. Er komt nooit geld bij kijken. De onuitgesproken universele afspraak is:

vandaag is het mijn beurt om de tampon aan te nemen, morgen is het jouw beurt.

Er bestaat een continue, gesloten karmacirkel voor tampons. En ik heb gemerkt dat er ook een bestaat voor tissues, sigaretten en balpennen.

Ik heb me vaak afgevraagd: zouden er ook vrouwen zijn die zich er té erg voor schamen om er een te vragen? Vrouwen die liever nog een enorm pak opgerold wc-papier in hun onderbroek doen dan dat ze een ruimte vol vreemden om een gunst vragen? Het moet haast wel. Maar ik niet. Om de dooie dood niet. Ik ben totaal niet bang om ergens om te vragen. Om wat dan ook.

Ik ben SCHAAMTELOOS.

Denk ik.

• • •

Ik ben achtendertig. Mijn eerste band, The Dresden Dolls, richtte ik op toen ik vijfentwintig was, en ik bracht mijn eerste plaat bij een

grote platenmaatschappij pas uit toen ik achtentwintig was, wat in de ogen van de traditionele muziekindustrie een geriatrische leeftijd is om je debuut te maken.

De afgelopen pakweg dertien jaar ben ik voortdurend aan het toeren geweest, waarbij ik zelden langer dan een paar nachten achter elkaar op dezelfde plek sliep en non-stop muziek maakte voor mensen, in bijna elke situatie die je je kunt indenken. Clubs, bars, theaters, stadions, festivals, van CBGB in New York tot het Sydney Opera House. Ik heb hele avonden gespeeld met het wereldberoemde orkest uit mijn eigen stad, het Boston Symphony Orchestra, in de Boston Symphony Hall. Ik heb idolen van me ontmoet en soms met hen getoerd: Cyndi Lauper, Trent Reznor van Nine Inch Nails, David Bowie, 'Weird Al' Yankovic en Peter van Peter, Paul and Mary. Ik heb honderden nummers geschreven, gespeeld en gezongen in opnamestudio's over de hele wereld.

Ik ben blij dat ik wat later ben begonnen. Daardoor heb ik de tijd gehad om eerst een echt leven te leiden, en een groot aantal jaren te beleven waarin ik op creatieve wijze elke maand de huur bij elkaar moest sprokkelen. Aan het eind van mijn tienerjaren en als twintiger heb ik tientallen baantjes gehad, maar meestal werkte ik als levend standbeeld: een straatartiest die midden op de stoep staat, verkleed als bruid met een bleek gezicht. (Je hebt ons, levende standbeelden, vast weleens gezien, toch? Je hebt je vast weleens afgevraagd wie we in het Echte Leven zijn. Gegroet! We zijn Echt.)

Standbeeld zijn was een baan waarin ik de zuivere, tastbare manifestatie van het vragen belichaamde: ik heb vijf jaar bewegingloos op een melkkrat staan balanceren met een hoed bij mijn voeten, wachtend tot voorbijgangers er een dollar in gooiden in ruil voor een moment van menselijk contact.

Maar ik heb nog andere leerzame arbeidsvormen verkend toen ik begin twintig was: ik was een barmedewerker die ijs en koffie verkocht voor 9,50 dollar per uur (exclusief fooien); een ongediplomeerde massagetherapeut die werkte vanuit mijn slaapzaal aan de universiteit

(geen *happy endings*, vijftendertig dollar per uur); een *naming and branding consultant* voor internetbedrijven (tweeduizend dollar per overzicht van vrije domeinnamen); een toneelschrijver en -regisseur (meestal onbetaald: sterker nog, meestal leed ik verlies doordat ik decorstukken moest kopen); een serveerster in een Duitse *Biergarten* (ongeveer 75 DM per avond, inclusief fooi); een verkoper van tweedehandskleding uit kringloopwinkels die aan het campuscentrum van mijn universiteit werd doorverkocht (soms verdiende ik er wel vijftig dollar per dag mee); een assistent in een schilderijlijstenwinkel (veertien dollar per uur); een actrice in experimentele films (betaald in plezier, wijn en pizza); een naaktmodel voor teken- of schilderlessen van kunstacademies (twaalf tot achttien dollar per uur); een organisator en gastvrouw van undergroundsalons waar je alleen met een donatie binnenkwam (ik kreeg genoeg betaald om de drank en de huur van de ruimte te betalen); een garderobemeisje voor illegale fetisjismefeestjes in lofts (honderd dollar per feestje) en, via dat baantje, een naaiassistente voor een fabrikant van op maat gemaakte leren handboeien (twintig dollar per uur); een stripper (ongeveer vijftig dollar per uur, maar dat hing echt van de avond af); en – voor heel even – een sm-meesteres (driehonderdvijftig dollar per uur, maar daar gingen natuurlijk wel heel noodzakelijke uitgaven voor kleding en accessoires vanaf).

Elk van deze baantjes heeft me iets bijgebracht over de kwetsbaarheid van de mens.

Voor het overgrote deel heb ik veel geleerd over vragen.

Bijna elke belangrijke ontmoeting tussen mensen komt in feite neer op de handeling, en de kunst, van het vragen.

Vragen is bij uitstek de fundamentele bouwsteen van elke relatie. We vragen elkaar – onze bazen, onze echtgenoten, onze vrienden, onze werkgevers – voortdurend en meestal indirect, vaak zonder woorden, om dingen zodat we onze relatie met elkaar kunnen opbouwen en in stand houden.

Wil je me even helpen?

Kan ik je vertrouwen?

Ga je me besodemieteren?

Weet je hééél zeker dat ik je kan vertrouwen?

En heel vaak komen al die vragen voort uit een diepere laag, uit onze fundamentele menselijke behoefte om te weten:

hou je van me?

• • •

In 2012 werd ik uitgenodigd om een praatje te houden bij de TED-conferentie*, en dat vond ik eng; spreken in het openbaar is niet mijn vak. Omdat ik een paar jaar eerder – heel publiekelijk – met veel strijd onder mijn platencontract bij een grote platenmaatschappij uit was gekomen, had ik besloten dat ik bij mijn fans zou aankloppen. Ik wilde mijn volgende album maken via Kickstarter, een crowdfundingplatform dat niet lang daarvoor de deuren had opengezet voor duizenden andere scheppende kunstenaars, om hun werk te financieren met de rechtstreekse steun van hun aanhangers. Mijn Kickstarter-sponsors/*backers* hadden bij elkaar 1,2 miljoen dollar uitgegeven om in te tekenen en te betalen voor een exemplaar van mijn recentste album met een echte band, *Theatre Is Evil*. Daarmee werd het het grootste muziekproject in de geschiedenis van de crowdfunding.

Voor de mensen die het nog niet kennen: crowdfunding is een manier om geld in te zamelen voor evenementen (creatief, technologisch, particulier en nog andere) door individuen (de *crowd*, wat ‘menigte’ betekent) te vragen bij te dragen aan één grote online geldpot (de *funding*, wat ‘financiering’ betekent). Sites als Kickstarter, Indiegogo en GoFundMe hebben over de hele wereld de kop opgestoken

---

* TED (Technology, Entertainment, Design) is een jaarlijkse, vierdaagse bijeenkomst die in 1984 voor het eerst gehouden werd in Californië. Sprekers worden uitgenodigd om in maximaal 18 minuten ‘de presentatie van hun leven’ te geven over hun expertisegebied, over een bepaald project, of over iets waarvan zij vinden dat het een idee is dat verspreid moet worden.

om de transactie tussen diegenen die om hulp vragen en degenen die daarop ingaan, te vergemakkelijken, en om die transactie zo praktisch mogelijk te maken.

Net als alle nieuwe transactiemiddelen is het echter nogal gecompliceerd geworden. Het is een online wild westen geworden doordat artiesten en scheppende kunstenaars van allerlei pluimage een weg proberen te vinden in de wonderlijke nieuwe wereld van het inwisselen van geld voor kunst. Het bestaan van crowdfunding heeft ons allemaal een diepere serie onderliggende vragen opgeleverd:

Hoe vragen we elkaar om hulp?

In welke gevallen kunnen we erom vragen?

Wie mag erom vragen?

Mijn Kickstarter was opvallend succesvol: mijn sponsors – het waren er bijna 25.000 – waren mijn persoonlijke verhaal al jaren aan het volgen. Ze wilden heel graag meehelpen om me onafhankelijk te maken van mijn platenmaatschappij. Maar naast de ademloze telefoontjes van verslaggevers die nog nooit van me hadden gehoord (dat verbaast me niets, omdat er nog nooit een letter over mij in *Rolling Stone* had gestaan) en me vroegen waarom al die mensen me toch hielpen, werd ik verrast door een aantal negatieve reacties die ik kreeg op het succes ervan. Toen ik mijn campagne lanceerde, raakte ik regelrecht verzeild in een bredere culturele discussie die al enige tijd woedde over de vraag of crowdfunding überhaupt wel zou moeten mogen; sommige critici veegden het van tafel als een schaamteloze vorm van ‘digitaal bedelen’.

Schijnbaar getuigde het niet van goede smaak om te vragen. Ik werd om heel veel redenen gezien als de ergste van allemaal: omdat ik al eens vertegenwoordigd was geweest door een grote platenmaatschappij, omdat ik een beroemde echtgenoot had en omdat ik een ordinaire narcist was.

In de maanden na mijn Kickstarter-project ging het van kwaad tot erger toen ik rond de wereld ging toeren met mijn band en ik mijn gebruikelijke oproep deed aan plaatselijke muzikanten om zich voor

een paar nummers bij ons op het podium aan te sluiten. We waren een hechte gemeenschap en ik deed zulke dingen al jaren. Ik werd de grond in geboord door de pers.

Vanwege mijn crowdfundingsucces en de aandacht die het trok, werd ik als relatief onbekende alternatieve rockmuzikant uitgenodigd door TED om twaalf minuten te spreken op een podium dat meestal was voorbehouden aan topwetenschappers, uitvinders en onderwijsdeskundigen. Ik vond het op z'n zachtst gezegd doodeng om te verzinnen wat ik precies moest zeggen en hoe ik het moest zeggen.

Ik overwoog een performancekunst-opera van twaalf minuten te schrijven, met ukelele en piano, waarin ik mijn hele leven, van de Baarmoeder tot aan Kickstarter, tot een dramatische voorstelling bewerkte. Gelukkig heb ik daarvan afgezien en gekozen voor een openhartige uiteenzetting van mijn ervaring als straatartiest en mijn crowdfundingsucces met de negatieve reacties die erop volgden, en dat ik een onmiskenbaar verband tussen die twee zag.

Al schrijvend richtte ik mijn TED-praatje op een smalle doorsnee van mijn sociale kring: mijn onhandige, verlegen muzikantenvrienden. Velen van hen vonden crowdfunding wel interessant, maar ook griezelig. Ik had al veel vrienden geholpen met hun eigen Kickstartercampagnes, en met hen over hun ervaringen gepraat in plaatselijke bars, op feestjes en in kleedkamers backstage voor optredens. Ik wilde een fundamenteel onderwerp aansnijden waar ik wakker van had gelegen: *ik wilde mijn artiestenvrienden zeggen dat het oké was om ergens om te vragen. Het was oké om geld te vragen en het was oké om hulp te vragen.*

Veel van mijn vrienden hadden al eens met succes crowdfunding gebruikt om nieuw werk mogelijk te maken: albums, filmprojecten, innovatieve instrumenten, boten voor kunstfeestjes gemaakt van hergebruikt afval; dingen die nooit zouden hebben bestaan zonder deze nieuwe manier van energie uitwisselen. Maar velen van hen hadden er ook moeite mee. Dat had ik gezien.

Elk online verkooppraatje om crowdfunding los te krijgen bevat

een filmpje waarin de maker zijn missie uitlegt en zijn oproep doet. Ik kromp in elkaar bij de parade van crowdfundingfilmpjes waarin mijn vrienden in de camera keken (of de camera ontweken) en stamelden: *Oké, hibi, dit is heel gênant! Hallo allemaal, eh, nou, daar gaan we dan. O mijn god. Het spijt ons heel erg dat we het moeten vragen, dit is zo gênant, maar... help ons alsjeblieft geld op te brengen voor ons album, want....*

Ik wilde mijn vrienden vertellen dat het niet alleen *onnodig* was om zo beschaamd en verontschuldigend te doen, maar ook *contraproductief*.

Ik wilde hun vertellen dat veel mensen het in feite ontzettend *leuk* vonden om artiesten te helpen. Dat dit geen eenrichtingsverkeer was. Dat werkende artiesten en hun behulpzame publiek twee noodzakelijke onderdelen in een complex ecosysteem zijn. Dat schaamte een omgeving van vragen en geven vervuilt die juist gedijt bij vertrouwen en openheid. Ik hoopte dat ik hun een soort kosmische, universele toestemming kon geven om eens op te houden met al die verontschuldigingen en rechtvaardigingen, en in godsnaam... gewoon te VRA-GEN.

• • •

Ik bereidde me meer dan een maand voor, ijsberend door de kelder van een gehuurd huis en de opzet voor mijn TED-praatje aan tientallen vrienden en familieleden voorleggend, in een poging alles wat ik te zeggen had terug te brengen tot twaalf minuten. Daarna vloog ik naar Long Beach, Californië, haalde diep adem, hield het praatje en ontving een staande ovatie. Een paar minuten nadat ik van het podium was afgegaan, kwam er in de hal van het conferentiecentrum een vrouw naar me toe en ze stelde zich voor.

Ik was nog steeds verdoofd. Het houden van het praatje had heel veel hersenruimte in beslag genomen, en ik had eindelijk mijn eigen hoofd weer terug.

Ik ben hier de sprekerscoach, zei ze tegen me.

Ik verstijfde. Mijn praatje had exact twaalf minuten moeten duren. Ik was een paar keer even stil geweest, en was even de draad kwijt geweest, en het had ruim dertien minuten geduurd. *O shit*, dacht ik. *TED gaat me ontslaan*. Nou ja, ze konden me niet echt ontslaán. Het leed was al geleden. Maar toch. Ik schudde haar de hand.

Hoi! Het spijt me echt heel erg dat ik zo over de tijdslimiet ben gegaan. Het spijt me echt. Ik was even totaal de weg kwijt. Maar was het wel goed? Heb ik goed ge-TED? Ben ik nu ontslagen?

Nee, gekkie, je bent niet ontslagen. Helemaal niet. Je praatje... En ze kon niet verdergaan. De tranen sprongen haar in de ogen.

Ik was stomverbaasd. Waarom zag de sprekerscoach van TED eruit alsof ze bij me ging uithuilen?

Je praatje heeft me iets doen beseffen waar ik al jaren mee worstel. Ik ben ook kunstenaar, ik ben toneelschrijver. Ik heb zoveel mensen om me heen die bereid zijn om me te helpen, en het enige wat ik hoeft te doen is... maar ik kan niet... ik heb me er niet toe kunnen zetten om...

Het te vragen?

Precies. Om het te vragen. Zo simpel is het. Jouw praatje maakte iets heel fundamenteels in me wakker. Waarom vinden we het in godsnaam toch zo moeilijk om ergens om te vragen, vooral als anderen zo graag iets geven? Dus dank je wel. Heel erg bedankt. Je hebt me iets prachtigs gegeven.

Ik omhelsde haar.

En zij was nog maar de eerste.

Twee dagen later werd het praatje gepost op de TED-site en op YouTube. Binnen een dag was het 100.000 keer bezocht. Daarna een miljoen. Toen, een jaar later, acht miljoen. Het waren niet zozeer de bezoekersaantallen die me verbaasden, maar de verhalen die erbij kwamen, of het nu in onlinecommentaren was of van mensen die me op straat aanspraken en me vroegen of ik even tijd had; niet omdat ze mijn muziek kenden, maar omdat ze me herkenden van het praatje dat ik online had gegeven.

De verpleegkundigen, de krantenuitgevers, de scheikundig inge-

nieurs, de yogaleraren en de vrachtwagenchauffeurs die het gevoel hadden dat ik rechtstreeks tegen hen had gesproken. De architecten en de non-profitcoördinatoren en de freelancefotografen die me vertelden dat ze 'het altijd moeilijk hadden gevonden om ergens om te vragen'. Velen van hen hielden me vast, omhelsden me, bedankten me en huilden.

Mijn praatje was veel verder doorgedrongen dan het publiek waarvoor het was bedoeld: de schaaachtige alternatieve rockers die het onmogelijk vonden om op Kickstarter om vijf dollar te vragen zonder een zak over hun hoofd te trekken.

Ik hield van iedereen de handen vast en luisterde naar hun verhalen. De kleine ondernemers, de ontwerpers van zonnepanelen, schoolbibliothecaressen, weddingplanners, ontwikkelingshulpmedewerkers...

Eén ding was duidelijk: deze mensen waren geen bange muzikanten. Ze waren gewoon... een groepje mensen.

Ik had blijkbaar een snaar geraakt. Maar wát voor snaar dan precies?

Daar had ik niet echt een goed antwoord op totdat ik teruggedacht aan Neils huis, de avond vóór ons huwelijksfeest.

• • •

Een paar jaar voordat dit allemaal gebeurde, ontmoette ik Neil Gaiman.

Neil is beroemd, voor een schrijver. Hij is beroemd voor wie dan ook.

Jarenlang hadden Neil en ik elkaar de wereld rond achtervolgd, op zoek naar gaatjes in onze schema's; ik op de Eindeloze Weg van de Rock-'n-Roll, hij op de parallelle weg van de Schrijver op Tournee. We werden overdwars en met verschillende snelheden verliefd, waarna we uiteindelijk in het geheim trouwden in de huiskamer van onze vrienden omdat we de stress van een reusachtige bruiloft niet aankonden.

We wilden echter onze families niet schofferen, dus beloofden we hun dat we een paar maanden later een groot, officieel familiehuwelijksfeest zouden houden. Dat besloten we te doen in Groot-Brittan-

nië, waar het overgrote deel van hen woont. (Neil is een Brit, en dat geldt ook voor veel van mijn neven en nichten.) Bovendien was de omgeving magisch: Neil bezat een huis op een piepklein eilandje in Schotland, dat toevallig de geboorteplaats van mijn grootmoeder aan moederskant was. Het is een door de wind geteisterde, adembenemende-maar-godvergeten, met gras begroeide rots die mijn voorouders aan het begin van de twintigste eeuw uit pure armoede ontvluchtten, op zoek naar een betere, minder-adembenemende-maar-ook-minder-godvergeten toekomst overzee in de veelbelovende buurten van de Bronx.

De avond voor het huwelijksfeest gingen Neil en ik vroeg naar bed om een hele nacht te slapen, omdat we uitkeken naar een legendarische dag van feest organiseren, eten, drinken en zenuwachtig tweehonderd familieleden aan elkaar voorstellen. Neils drie volwassen kinderen verbleven met ons in het huis, samen met Neils moeder en een bonte verzameling Gaiman-familieleden. Ze lagen allemaal lekker in hun bedjes aan de andere kant van de gang, op de verdieping boven ons, en hier en daar sliepen een paar verdwaalde neefjes en nichtjes onder barre omstandigheden in tentjes in de achtertuin.

En daar, op de eerste verdieping van het huis, terwijl Neil naast me lag te slapen, had ik een regelrechte paniekaanval.

Ergens diep vanbinnen zal het me wel zijn aangevlogen dat ik ging trouwen. Dat moest het wel zijn. Het voelde plotseling allemaal heel echt, met al die familie in de buurt. Waar was ik mee bezig? Wie *was* deze vent?

Maar nog het meest was ik in paniek over geld.

Mijn Kickstarter stond op het punt gelanceerd te worden en ik was er vrij zeker van dat het genoeg geld zou opleveren – ik had alles uitgerekend – maar ik was niet op tournee, ik was in het noorden van Schotland bezig een huwelijksfeest te geven en een nieuwe band op te richten, en ik had geen inkomsten. Ik had zojuist een gesprek gehad met mijn accountant, die me had verteld dat ik niet genoeg geld zou hebben om mijn kantoorpersoneel, band, roadies en terugkerende

maandelijkse kosten te betalen tenzij ik alles liet vallen en onmiddellijk weer op tournee ging, of tenzij ik een lening nam om de kloof van een paar maanden te overbruggen totdat het geld van Kickstarter en de nieuwe tournee zou binnenkomen.

Dit was geen onbekende situatie. Tot de steeds terugkerende ontzetting van mijn managers had ik het grootste gedeelte van mijn volwassen leven al mijn zakelijke winsten onmiddellijk weer in het volgende opname- of kunstproject gestort zodra ik uit de kosten was. In de loop van mijn rock-'n-rollcarrière was ik rijk, arm en ertussenin geweest... en had ik nooit veel aandacht geschonken aan het huidige saldo zolang ik niet volkomen blut was, wat zo nu en dan wel gebeurde, door een onvoorziene rekening van de Belastingdienst of onverwacht tegenvallende bezoekersaantallen tijdens een tournee. En dat was nooit het einde van de wereld: dan leende ik geld van vrienden of familie om door zware tijden heen te komen en betaalde het meteen weer terug als de volgende betaling binnen was.

Ik was een expert in het balanceren op die lijn en om hulp vragen wanneer ik dat nodig had, en in plaats van me ervoor te schamen, was ik trots op mijn smetteloze kredietverleden dat ik met andere mensen had. Ook putte ik troost uit het feit dat veel van mijn muzikantenvrienden (en zakenvrienden trouwens ook) door vergelijkbare cycli van overvloed en armoede gingen.

Kortom: het kwam altijd op zijn pootjes terecht.

Maar deze keer was er een ander probleem. Het probleem was dat *Neil* me het geld wilde lenen.

En ik wilde zijn hulp niet aanvaarden.

We waren *getrouwd*.

En nog kon ik het niet aannemen.

Iedereen vond dat ik gek was dat ik het niet aannam.

Maar *nog* kon ik het niet aannemen.

Ik verdiende al meer dan tien jaar zelf mijn salaris als werkende muzikant, had mijn eigen toegewijde medewerkers en kantoor, betaalde mijn eigen rekeningen, kon mijn eigen boontjes doppen en was

altijd financieel onafhankelijk geweest van met wie ik dan ook naar bed ging. Dat niet alleen: ik stond erom bekend dat ik een ongeschooren feministisch icoon was, een doe-het-zelfkoningin, degene die met veel misbaar haar platenmaatschappij had afgeschud en zelf een bedrijf was begonnen. Het idee dat mensen *wouden zien* dat ik hulp aannam van mijn echtgenoot gaf me de kriebels. Maar ik leerde ermee omgaan, met behulp van humor. Neil betaalde meestal de rekening bij dure restaurants, en dan deden we alsof het niets voorstelde.

Ik vind het helemaal prima, zei ik dan lachend. *Jij bent rijker.*

Dan zorgde ik ervoor dat ik voor het ontbijt betaalde en voor de taxirit naar de luchthaven de volgende ochtend. Het gaf me een diep geruststellend gevoel dat ik wist dat, ook al deelden we hier en daar wat kosten, ik zijn geld niet *nódig* had.

Ik wist dat de huidige kloof die ik moest overbruggen een kleine was, ik wist dat ik op het punt stond mijn reusachtige nieuwe, met crowdfunding gefinancierde plaat uit te brengen, ik wist dat ik bijna weer ging toeren, en alles wees logisch in de richting dat deze aardige kerel – met wie ik getrouwd was – me het geld zou kunnen lenen. En het was helemaal niet erg.

Maar ik kon het gewoon niet.

Ik had erover gesproken met Alina en Josh, met wie ik een paar weken voor het huwelijksfeest koffie dronk. Ze waren echt intieme vrienden met wie ik op de middelbare school had gezeten, en bij hun eigen bruiloft was ik de getuige voor de bruidegom geweest (onze wederzijdse vriend Eugene was getuige voor de bruid) en we wisselden al jaren onze persoonlijke lotgevallen met elkaar uit, meestal wanneer ik bleef slapen op de bank in hun appartement, die steeds mooier werd naarmate ze van Hoboken naar Brooklyn naar Manhattan verhuisden. We namen om de beurt hun pasgeboren baby Zoe op schoot, ik had hun zojuist verteld dat ik geen geld van Neil wilde gebruiken om mijn komende gebrek aan contanten te dekken, en ze keken me aan alsof ik gek was geworden.

Maar dat is toch raar? vroeg Alina. Ze is songwriter en een schrijfster

die al een boek op haar naam heeft staan. Mijn situatie was haar niet vreemd. *Jullie zijn getrouwd.*

Nou en? zei ik zenuwachtig. *Ik voel me er gewoon niet lekker bij. Ik weet het niet. Misschien ben ik wel te bang dat mijn vrienden me zullen veroordelen.*

Maar Amanda... wij zijn toch je vrienden? vroeg Alina, en *wij vinden dat je gek bent.*

Josh, die een vaste baan als professor filosofie heeft, knikte instemmend, en keek me toen aan met zijn karakteristieke gefronste wenkbrauwen.

Hoe lang denk je dat je dit volhoudt? Voor eeuwig? Dat je bij wijze van spreken vijftig jaar getrouwd bent, maar gewoon nooit je inkomens combineert?

Daar had ik geen antwoord op.

• • •

Neil was er niet het type naar om ergens voorwaarden aan te verbinden of spelletjes te spelen, maar het was mijn diepste angst dat ik hem op de een of andere manier iets verschuldigd zou zijn, bij hem in het krijt zou staan.

Dit was een nieuw gevoel, deze paniek, of beter gezegd een oud gevoel: ik had me niet meer zo angstig gevoeld sinds ik als tiener voortdurend met existentiële crises aan het worstelen was. Maar nu was mijn hoofd een draaikolk van vragen: *Hoe kon ik in hemelsnaam geld aannemen van Neil? Wat moesten mensen daar niet van denken? Zou hij het tegen me gebruiken? Moet ik dit album misschien nog maar een jaar uitstellen en gaan toeren? Wat moet ik doen met de band die ik zojuist heb ingehuurd? Wat moet ik met mijn personeel? Hoe zouden zij ermee omgaan? Waarom kan ik dit niet gewoon elegant afhandelen? **Waarom ben ik zo in paniek?***

Ik ging mijn bed uit na een hele nacht woelen en piekeren. Ik ging de badkamer in en deed het licht aan.

Wat is er met je aan de hand? vroeg ik aan de gestoorde persoon met

opgezwollen ogen en snotterige neus die me in de spiegel aankeek.

Geen idee, antwoordde ze. *Maar dit is niet goed*. Ik werd bang van mezelf. Wat gebeurde er met me? Was ik gek?

Het was zes uur 's ochtends, de zon kwam net op en de schapen waren klaaglijk aan het blaten. We moesten om acht uur opstaan om naar het huwelijksfeest te rijden.

Ik ging weer naar bed en kroop tegen Neils oksel aan. Hij was helemaal van de wereld en snurkte. Ik keek naar hem. Ik hield zoveel van deze man. We waren ruim twee jaar bij elkaar en ik had geleerd dat ik hem volledig kon vertrouwen; dat ik erop kon vertrouwen dat hij me geen pijn deed, dat hij me niet veroordeelde. Maar het voelde nog steeds alsof er iets klem zat, als een deur die open zou moeten gaan maar gewoon geen krimp geeft. Ik gooide mijn lichaam naar de andere kant van het bed en probeerde te slapen, maar de wervelwind van gedachten hield niet op. *Je moet zijn hulp aanvaarden. Je kunt zijn hulp niet aanvaarden. Je moet zijn hulp aanvaarden*. En toen begon ik te janken, omdat ik me volkomen machteloos en dom voelde. Ik denk dat ik het had gehad om in mijn eentje te huilen, en ik was er klaar voor om te praten.

Darling, *wat is er aan de hand?*

Hij is Brits. Hij noemt me *darling*.

Ik... ik ben helemaal in paniek.

Dat zie ik. Maak je je druk om het geld? Hij legde zijn armen om me heen.

Ik weet niet wat ik de komende maanden moet doen, snotterde ik. *Ik denk dat ik het maken van een plaat moet uitstellen als ik het me op dit moment niet kan veroorloven om iedereen te betalen. Ik ga gewoon het komende jaar toeren en afzien van de Kickstarter tot... ik weet het niet, ik kan waarschijnlijk wel geld van iemand anders lenen om de volgende paar maanden door te komen... misschien kan ik...*

Waarom iemand anders? onderbrak hij me zachtjes. *Amanda... we zijn getrouwd.*

Nou en?

Dus zet je daar gewoon overheen en leen het geld van mij. Of NEEM het geld van mij aan. Waarom zijn we anders getrouwd? Jij zou hetzelfde voor mij doen als ik in een tussenfase zat. Niet dan?

Natuurlijk zou ik dat doen.

Nou, wat is er dan toch aan de HAND? Ik zou veel liever willen dat je me jou liet helpen voor een paar maanden dan je in deze toestand te zien, want het wordt verontrustend. Je hoeft het me alleen maar te VRA-GEN. Ik ben met je getrouwd. Ik hou van jou. Ik wil je HELPEN. Je laat me je niet helpen.

Het spijt me. Het is zo raar: ik heb al zo vaak met deze shit te stellen gehad en het heeft me nog nooit zo dwarsgezet als nu. Het is gek. Ik voel me gek. Neil, ben ik gek?

Je bent niet gek, darling.

Hij pakte me vast. Ik voelde me echt alsof ik gek was. Ik kon maar niet van die ene dreunende, irritante gedachte af komen, die door mijn hoofd galmde als een wrang raadsel, een onmogelijke logische puzzel die ik maar niet opzij kon leggen of oplossen.

Ik was godverdomme toch een volwassene?

Die al jaren op straat geld had aangenomen van allerlei willekeurige voorbijgangers?

Die openlijk het evangelie van crowdfunding, community's, hulp, ergens om vragen en willekeurige, heerlijke vrijgevigheid predikte?

Die iedere vreemdeling over de hele wereld – met een luidruchtige, brutale lach – om een tampon kon vragen?

Waarom kon ik mijn eigen echtgenoot niet om hulp vragen?

• • •

We vragen elkaar dagelijks om kleine dingen: wat kleingeld voor de parkeermeter. Een lege stoel in een café. Een vuurtje. Een lift naar de andere kant van de stad. En we moeten allemaal, op een bepaald moment, vragen om de moeilijkere dingen: promotie. Voorgesteld worden aan een vriend. Een tip voor een boek. Een lening. Een soa-test. Een nier.

Als ik iets had geleerd van de verrassende weerklank van mijn praatje voor TED, was het dit:

Iedereen vindt het moeilijk om ergens om te vragen.

Voor zover ik kan zien, is het niet zozeer de handeling van het vragen zelf die ons verlamt, maar wat eronder ligt: de angst om kwetsbaar te zijn, de angst om afgewezen te worden, de angst om behoeftig of zwak over te komen. De angst om te worden gezien als een last in plaats van als een productief lid van de gemeenschap.

Het wijst er in wezen op hoezeer we van elkaar verwijderd zijn.

De Amerikaanse cultuur in het bijzonder heeft bij ons het bizarre idee ingeprent dat vragen om hulp neerkomt op toegeven dat je hebt gefaald. Maar een aantal van de machtigste, succesvolste, meest bewonderde mensen van de wereld lijken wat mij betreft iets gemeen te hebben: ze vragen voortdurend, en dat doen ze creatief, barmhartig en elegant.

En het is natuurlijk ook zo: als je iets vraagt, is er altijd de mogelijkheid dat je een *nee* krijgt te horen. Als we dat *nee* niet toelaten, vragen we eigenlijk niet, maar zijn we aan het bedelen of eisen. Maar het is de angst voor het *nee* die velen van ons de mond snoert.

Vaak is het ons eigen idee dat we de hulp niet verdienen waardoor we verlamd zijn. Of het nu is in de kunsten, in het werk of bij onze relaties, vaak verzetten we ons tegen het vragen, niet alleen omdat we bang zijn om afgewezen te worden, maar ook omdat we niet eens vinden dat we *verdienen* waar we om vragen. We moeten er echt van overtuigd zijn dat het legitiem is waar we om vragen, en dat kan ongelooflijk hard werken zijn en vereist een koorddans boven de doemvallei van arrogantie en het idee ergens recht op te hebben. En zelfs als we die balans vinden, is *hoe* we het vragen en hoe we het antwoord in ontvangst nemen – het *nee* toelaten en zelfs verwelkomen – net zo belangrijk als het vinden van dat gevoel van legitimiteit.

Als je het ontstaan van grote kunstwerken, succesvolle start-upbedrijven en revolutionaire politieke verschuivingen onderzoekt, kun je altijd een geschiedenis van geldelijke en niet-geldelijke uitwisseling

traceren, de verborgen weldoeners en onderliggende gunsten. Misschien houden we van de moderne mythe van Steve Jobs die zich afbeulde in de garage van zijn ouders om de eerste Apple-computer te bouwen, maar de filmbiografie waagt zich niet aan de mogelijk ongemakkelijke scène waarin – waarschijnlijk tijdens een macrobiotische gehaktmaaltijd – Steve zijn ouders *om de garage moest vragen*. We weten alleen maar dat zijn ouders ja hebben gezegd. En nu hebben we iPhones. Iedere artiest en ondernemer die ik ken heeft een verhaal van een mentor, leraar of onbezongen weldoener die hem geld, een ruimte of een of ander vreemd, uit de brand helpend hulpmiddel leende. Wat er ook maar nodig was.

Ik denk niet dat ik de kunst van het vragen heb geperfectioneerd, bij lange na niet, maar ik zie nu wel dat ik heel lang als onwetende leerling de kunst heb bestudeerd; en wat is het een lange, vreemde tocht geweest.

Het begon serieus op de dag dat ik me wit schminkte, een bruidsjurk aantrok, diep ademhaalde en met een vuistvol bloemen op een melkkrat klom, midden op Harvard Square.